

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Dato: 11.10.2023

Vår ref: 23/02428-2

Deres ref:

NOU 2023: 16 Evaluering av pandemihåndteringen – rapport fra Koronautvalget – høringsvar fra Den norske kirke

Den norske kirke er landets største organisasjon i sivilsamfunnet, og med 3,5 millioner medlemmer er vi det største trossamfunnet i Norge. Vårt oppdrag som folkekirke utledes av Grunnlovens § 16 og Trossamfunnsloven § 10. Med aktivitet i 1100 lokalkirker, er vi et viktig samlingspunkt for folk i hele landet. Til kirken kommer folk i sorg, glede, krise og når livets viktigste dager skal markeres.

Vi takker for utvalgets arbeid med å evaluere myndighetenes pandemihåndtering. Kirkerådet svarer på denne høringen på vegne av Den norske kirke. Vi mener anerkjennelsen av trossamfunnenes samfunnsbidrag og etterlevelse av koronareglene i kapittel 5.2.7 er viktig og opplever at utredningen byr på mange viktige læringspunkter.

Sentral rolle i pandemihåndteringen

Det påhvilde Den norske kirke et stort ansvar for å legge til rette for trosutøvelse på en lovlig måte. I løpet av det siste normalåret før pandemien, hadde Den norske kirkes 60 166 gudstjenester totalt 5 249 069 deltakere, i tillegg til et utstrakt arbeid for sårbare mennesker, barn, ungdom og eldre, og et aktivt kultur- og integreringsarbeid. De gjentakende nedstengingene og strenge reglene hadde stor innvirkning på vår virksomhet og folks trofrihet.

Som en av landets desidert største arrangører, var det overraskende hvor lang tid det tok før regjeringen og statsforvaltningen ønsket aktiv dialog med oss. Dette hadde flere uheldige konsekvenser. Regimet med fastmonterte seter som vilkår for antallsbegrensning var den mest alvorlige.

Etter hvert som pandemien skred frem, ble det etablert en bedre kontakt mellom både Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Barne- og familiedepartementet (BFD). Statsråder i begge regjeringer ga etter hvert uttrykk for at denne dialogen hadde prioritet. Statsråd Kjersti Toppe anerkjente svært tydelig i starten av sin tid som statsråd viktigheten av tett dialog om trossamfunnenes behov.

Sammen med Norges Kristne Råd (NKR) og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) var Den norske kirke svært sentrale i å både gi råd til myndighetene og iverksette nødvendige tiltak i egen virksomhet. Som det desidert største trossamfunnet var det viktig at

Den norske kirke var i direkte kontakt med statsforvaltningen. Vi mener en sterkere tilknytning tidligere er avgjørende for godt krise- og beredskapsarbeid i fremtiden.

Den norske kirke som beredskapsaktør

Som landsdekkende folkekirke kommer vi i kontakt med svært mange mennesker. For staten er derfor samarbeidet med Den norske kirke viktig i en krisesituasjon.

Vår beredskapsorganisasjon kan stille opp for mennesker som har det vanskelig, og vi kan bidra med samtaler og støtte gjennom kriser. Vår etterlevelse og lojalitet til et regelverk som til tider opplevdes ulogisk og urettferdig, bidro til å begrense smitte og samtidig gi mennesker lyspunkt i en ellers begivenhetsløs hverdag. Ekstratilskudd til aktiviteter i regi av trossamfunn ga en liten og viktig hjelp til dette arbeidet.

Vi opplever likevel at myndighetene ikke har en god nok plan for å involvere sivilsamfunnet og særlig trossamfunn i samfunnsgjennomgripende kriser.

Den norske kirke kunne blitt systematisk involvert i arbeidet med å sikre psykososial beredskap. Med høy kompetanse over hele landet, kan kirken tilby opplegg for sjelesorg og livsmestring gjennom de vanskeligste periodene. Dette påpeker utredningen godt i kapittel 16.2.8. Vi opplever at statsforvaltningen og kommunesektoren er usikre på hva slags samarbeid de har lov å søke med Den norske kirke. Det gjør at ressursene ikke finner hverandre på best mulig måte.

Vi mener det er avgjørende at fremtidig pandemiplanverk – men også øvrig totalberedskap og totalforsvarsplaner – inkluderer Den norske kirke som en viktig samarbeidspartner på dette feltet. Staten bør behandle Den norske kirke som en integrert bidragsyter i kriser, og vi oppfordrer Justis- og beredskapsdepartementet å se til både Sverige og Finland.

Behov for mer kunnskap i statsforvaltningen

Overordnet er det mye godt å si om Norges pandemihåndtering. Den norske kirke har gjennom oversendelse av hørings svar og dokumentasjon til både HOD og BFD gitt uttrykk for dette. Vårt ønske har hele tiden vært å bidra i den krevende situasjonen.

Samtidig har vi tydelig gitt uttrykk for vår berettigede frustrasjon når sektoren har opplevd forskjellsbehandling og blitt vist mistillit. Vi viser bl.a. til vårt hørings svar på [NOU 2021:6](#) og [NOU 2022:5](#).

Vi har også sammen med NKR og STL ytterligere dokumentert hvordan trosfriheten ble sterkt utfordret gjennom utredningen [«Begrensninger i tros- og religionsfrihet under Covid-19-pandemien»](#) fra Wiersholm 18.10.2021. Denne konkluderer med at det var flere begrensninger på trosfriheten under pandemien, og at det er usikkert hvorvidt disse var *nødvendige* og *forholdsmessige*, at det var *manglende begrunnelser* fra myndighetene knyttet til arrangementsbegrensningene, og at vilkåret om fastmonterte seter, som forskjellsbehandlet trossamfunnene sammenlignet med kulturaktører, fremstår både noe vilkårlig og noe urimelig.

Denne rapporten, samt våre øvrige innspill til BFD og HOD bør innarbeides i fremtidige planer for håndtering av unntakssituasjoner som f.eks. pandemi.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Emil Alexander Tan Engeset
kommunikasjonsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep 0030 OSLO